

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summula Casuum Conscientiæ

In Qva Agitur De Præceptis Ecclesiæ, De Officio Confessarii, Ac De
Censuris

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ Agrippinæ, 1652

Articulus IV. De tempore ieiunii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41572

Vesperam licitè sumi posse. Est autem non exigua difficultas, in assignanda cibi quantitate, quæ in collatione sumi potest, qua in re melior regula assignari nequit, quam recepta inter viros doctos & timoratos cuiusque loci consuetudo, hanc enim quisque sine scrupulo sequi potest. Quod si interdum de ea sufficienter non constat, cum vrget præceptum ieiunij, moneo eorum sententiam valde mihi probabilem videri, qui præter tres, vel quatuor vncias parem ex herbis, & fructibus quantitatem licitè sumi posse existimant.

Alia difficultas est, an sicut in refectiuncula serotina interdicitur ciborum quantitas, ita eorum qualitas prohibeatur, etsi cibi ipsi in prandio sumi possint.

Respondent aliqui non ita strictè prohiberi ciborum qualitatem, sicut interdicitur quantitas: vnde quamvis fateantur communiori vsu receptum esse, vt in serotina refectiuncula sumatur ij tantum cibi, qui extra dies ieiunij, ante vel post prandium vsurpari solent, vt sunt poma, nuces, &c. aiunt tamen licitè sumi posse pisciculum, aut exiguam partem piscis maioris, quia adhuc substantia ieiunij subsistit. Verum Authores communissimè oppositum statuunt, adeoque monent non esse vsurpandos eos cibos in refectiuncula serotina, qui potissimum ad nutriendū in prandio sumuntur, vt sunt pisces, & legumina, sed tantum herbas, & fructus arborum cum pane.

ARTICVLVS IV.

De tempore ieiunij.

CIRCA hoc nonnulla inuestigari possunt i. quibus diebus ieiunandū sit. Respondeo iis omnibus quibus ex præscripto Ecclesiæ se unari solet, vt in Quadragesima, in Feriis quatuor Temporū, & in quibusdam Vigiliis Sanctorum. Vnde vel vno ex iis diebus, sine graui causa non ieiunans, peccat mortaliter.

Ide u

Idem dico de diebus, quibus ex recepta consuetudine, ieiunium indictum est: potest enim consuetudo noua ieiunia introducere, & antiqua abrogare. Si tamen consuetudo ieiunandi aliqua die, ex sola deuotione seruetur, non est peccatum per se loquendo, contra eam agere.

Præterea si quis uouit quibusdam alijs diebus ieiunare, tenetur ille sub peccato mortali uotum suum explere. Vnde qui uotum emisit ieiunandi omnibus Ferijs sextis totius anni cogitando de Natali Domini, & cum intentione se obligandi ad ieiunandum tali die, si Feria sexta occurrat, tenetur haud dubie ipso die Natalis Domini ieiunare.

Quod si de eo die non cogitauit, & dubitat an uoluit se pro illo obligare, uotum illius explicandum est iuxta morem Ecclesiæ, quæ non solet ieiunare nec à carnibus abstinere tali die. Quare uouens non modo non tenebitur tunc ieiunare, quin poterit tanta conscientia carnes comedere.

Sed quid si uouit ieiunare die S. Bernardi, aut S. Francisci, & dies illa in Dominica contingat? Respondeo eum teneri ieiunare ipsa die Dominica, si expresse intendit ad hoc se obligare; in dubio autem teneri ieiunare præcedenti die Sabbati, iuxta morem Ecclesiæ, quæ ieiunium cadens in diem Dominicam, in Sabbatum præcedens transferre solet.

Queritur 2. à qua diei hora obligatio ieiunandi incipiat. Respondeo incipere à media nocte, & usque ad mediam noctem sequentem protendi, ut patet ex usu. Vnde qui die quo non ieiunatur, dubitans an mediam noctem audierit, carnes comedit, potest obseruare sequentis diei ieiunium. Qui uero die ieiunij dubitat, an media noctis hora pulsata fuerit, carnare non potest. Quia in hoc posteriori casu possessio stat pro ieiunio, non in priori.

Vbi tamen plura sunt horologia, non peccat contra præceptum ieiunij, qui die quo ieiunatur comedit, postquam unum horologium pulsauit mediam noctem,

noctem, etsi hora noctis de decima alibi nondum
sennerit. Quia iam probabile est diem completum
esse, adeoque præceptum ieiunij & additum am-
plius non obligare

Quia verò etiam probabile est diem completum
non esse, antequam alia horologia mediam noctem
pulsauerint, qui die quo non ieiunatur, tempore
prædicto cœnat, potest ieiunium sequentis diei ob-
seruare. Quod si utroque illo die præceptum ieiunii
urgeret, qui post auditum vnum horologium cœna-
ret, alterutrius diei ieiunium haud dubie solueret.

Quæritur 3. qua hora refectio sumi possit in die ie-
iunii. Respondeo quoad hoc seruandam esse recep-
tam locorum consuetudinem, vnde in quibusdam
locis hora competens ad soluendum ieiunium, est
meridies, in aliis verò, vt in Gallia, vsus inualuit vt
diebus ieiunii liceat prandere, statim post horam
vndecimam, vel semi hora ante meridiem.

Nonnulli existimant peccatum esse mortale, no-
tabiliter sine causa legitima, anticipare horam præ-
dictam in die ieiunii. Dicunt autem horam illam nota-
biliter anticipari, si refectio sumatur semihora ante
tempus ibi ex consuetudine seruari solitum. Verum
alii Authores non spernendi putant, nō esse nisi cul-
pam venialem, horam consuetam prandii vnica ho-
ra sine causa rationabili anteuertere. Quia non vio-
latur substantia ieiunii, sed tantum quædam illius
circumstantia, in qua olim variæ mutationes accide-
runt: vnde in ea sententia, nullum erit peccatū apud
nos hora decima, ex causa rationabili v. c. ad concio-
nandum, iter faciendum, &c. prandere.

Horam refectiois sine causa notabiliter antici-
pans, etsi peccet venialiter, non tamen ieiunium
violat, adeoque tenetur reliquo die ieiunare, ac si
hora solita pransus esset. Ex quo sequitur eum, qui
ex superiorum dispensatione habet facultatem præ-
ueniendi horam consuetam refectiois, non illico
liberum esse ab obligatione ieiunandi.

D

Ex

Excommuni sententia, non licet sine causa rationabili, collationem serotinā mane sumere, & ad vesperam prandere, & secus agens peccat venialiter. Ex causa tamen hac mutatio fieri potest, vt ob vigentia negotia, ratione itineris faciendi, &c.

Qui de ieiunio non cogitans, mane ieiunaculum collationi serotinae aequivalens sumpsit, tenetur ea die ieiunare, adeoque potest cenare sub vesperam.

ARTICVLVS V.

Quinam teneantur ad ieiunium.

RESPONDEO quemlibet Christianum teneri, post completum vigesimum primum annum; obseruare ieiunium ab Ecclesia indictum, nisi legitimā causā excusetur. Quanam autem causā à ieiunio excusetur, articulo sequenti diceretur.

Queri hic potest 1. an peregrinus teneatur seruare ieiunium speciale loci per quem transit. Respondeo 1. si agatur de vagis, qui nullibi certum habent domicilium, eos teneri per se loquendo, obseruare ieiunium speciale loci, in quo pro tempore degunt; quia aliās nullis legibus specialibus tenerentur, quod absurdum est. *Dico* per se loquendo, nam ratione indigentia, vagi vt plurimum ieiunare non tenentur.

Respondeo 2. viatores alibi domicilium habentes, non teneri obseruare ieiunium speciale sui oppidi, in loco vbi non viget. Ratio est, quia cum præceptum ieiunii pro tali oppido latum sit, extra illud non obligat. Et quamuis omnes oppidanos obliget, non tamen absolute, & secundum se, sed quatenus ibi commorantur.

Ex quo collige 1. te non teneri ad ieiunium tuæ parochiæ, si velis ea die transire ad aliam parochiam, in qua non ieiunatur. Si quidē præceptum ieiunii est indiuisibile, obligans pro die integro, non autem pro aliqua tantum illius parte; ita vt qui non tenetur aliqua